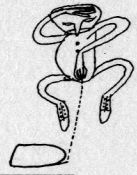

Jean Dubuffet

poznámenal, že před nedávnem navštívil v Německu muzeum, v němž jsou soustředěna plátna z téhož období, kdy impresionisté — Monet, Gauguin a další — orientovali umění novým směrem; tato díla byla vytvořena umělci, kteří zůstali stranou tohoto novátorství a provozovali umění, které na nové proudy nebralo zřetel. Můj profesor prohlásil, že bez ohledu na objektivitu, s níž chtěl posuzovat vystavená díla, byl nucen konstatovat, že jejich hodnota není srovnatelná s díly impresionistů, jež jsou tedy kulturními experty protežována zcela právem.

V takovém uvažování je patrné několik do očí bijících momentů. Jedním z nich je idea objektivní hodnoty toho či onoho uměleckého díla a vůbec objektivitu jako měřítka srovnatelných hodnot.

Dalším takovým momentem je bezelstnost, s níž mysl, už dříve podmíněna kulturní homologací jistých hodnot, povyšovaných nad všechny ostatní, konstatuje s přesvědčením o své *objektivitě*, že ostatní hodnoty se jim nemohou vyrovnat, a vůbec jí nedojde, že by se stejným pocitem *objektivnosti* došla k tvrzení opačnému, jakmile by kulturní experti homologovali *jiné* hodnoty, a její podmíněnost by tedy působila v opačném smyslu.

Ale zdaleka nejzajímavější moment v uvažování mého profesora — a koneckonců prvotní v celé záležitosti — je to, že když jsme hovořili o plátnech, která *nemají nic společného* s díly homologovanými kulturními experty, čímž jsem měl pochopitelně na mysli jiná plátna než ta, která se ocitají v muzeích, můj společník se zcela samozřejmě domníval, že mluvím o dílech, která *visí v muzeích*, ale ve své době nenabyla převahy. Jeho myšlení, a zde je možno určit míru jeho podmíněnosti, totiž vylučuje, že by mohly existovat obrazy, které nejsou vystaveny v žádném muzeu. Pro něj něco, co není vystaveno v muzeu, nemá nárok nazývat se obraz, prostě to neexistuje.

I jiní, s nimiž hovořím o výtvorech vzdalujících se kulturnímu umění, se k mým poznámkám stavějí v podstatě stejným způsobem. Domnívají se, že chci hovořit o patologickém umění, jehož projevy bezpochyby najdeme v každé době. Pro ně totiž vše, co není přizpůsobivé, může být už jen patologické. Pouze blázni mohou v jejich očích usilovat o umění odlišné od modelu, jenž je přijímán na základě kolektivní dohody; zdá se jim nepochopitelné, že stejný cíl by si před sebe kladl někdo, jehož rozum